Haridus- ja teadusministri määruse
„Eesti keeletehnoloogia programmi elluviimiseks toetuse andmise tingimused ja kord“
eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse keeleseaduse § 6 lõigete 3 ja 4 alusel.

Määruse eesmärk on toetada riiklikul tasandil eesti keele säilimiseks ja arenguks vajaliku keeletehnoloogia arendamist, sealhulgas baastehnoloogiaid, ressursse ja rakendusi, ning tagada nende kasutuselevõtt ühiskonnas. Selleks on ellu kutsutud riiklik teadus- ja arendustegevuse programm „Eesti keeletehnoloogia 2018–2027” (edaspidi *EKT programm*). EKT programmist on toetust antud ka varem, kuid Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) eelarvest toetuse andmise õiguslike põhimõtete ning riigieelarve seaduse põhimõtetega kooskõla tagamiseks sätestatakse programmist toetuse andmise tingimused ja kord määrusena.

Mõju halduskoormusele
Määrusega kaasneb toetuse taotlejale elementaarne halduskoormus. Elementaarne halduskoormus on selline minimaalne panus, milleta riikliku toetuse sihipärast eraldamist ja järelevalvet ei ole õiguslikult võimalik teha.

Iga toetuse taotlemise eelduseks on taotleja andmete, selge sisu, allkirja ja kontaktandmete esitamine. Määruse kontekstis tagatakse see elektroonilise taotluse esitamisega Eesti Teadusinfosüsteemis (edaspidi *ETIS*). Eelarve ja tegevuste lahtikirjutamine ning teiste rahastusallikate deklareerimine on vältimatu, et haldusorgan saaks hinnata tegevuse teostatavust ja vältida topeltrahastamist. Toetuse saajal on kohustus kasutada toetust vastavalt taotlusele ja esitada sisuline ning rahaline aruanne. Kuna tegemist on avaliku raha eraldamisega, on aruandluskohustus vältimatu tingimus toetuse väljamaksmise ja tagasinõudmise vältimise tagamiseks.

Tekkiv halduskoormus tasandub järgmiste menetluslike tagatiste, e-lahenduste ja haldusorgani kohustuste kaudu.

- Menetluslik selgus ja õigusselgus (haldusmenetluse seaduse ja määruse menetlusreeglid): haldusmenetluse seaduse kohaselt peab haldusorgan selgitama inimese õigusi, menetlustähtaegu ning esitamisele kuuluvaid tõendeid ja dokumente. Samuti on toetuse saajal otsene õigus saada rakendusüksuselt teavet ja nõu.
- Tsentraliseeritud elektrooniline keskkond (ETIS): kogu asjaajamine (taotlemine, teavitused, muudatusettepanekud, aruandlus) toimub elektrooniliselt ETIS-e kaudu. See välistab paberdokumentide edastamise ning muudab suhtluse kiiremaks ja lihtsamaks.
- Ajapikenduse ja muudatuste paindlikkus: kui projekti elluviimisel ilmnevad takistused, on toetuse saajal võimalik taotleda tingimuste muutmist või aruande esitamise ja toetuse kasutamise tähtaja pikendamist. See hoiab ära kohese toetuse tagasinõudmise menetluse.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi keelepoliitika osakonna nõunik Helin Kask (tel 735 4055, helin.kask@hm.ee). Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud ning juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Margit Kiin (tel 735 0199, margit.kiin@hm.ee). Eelnõu koostamisse on kaasatud Eesti Keele Instituudi keeletehnoloogia osakond ja programmi nõukogu.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs
Eelnõu koosneb viiest peatükist ja 23 paragrahvist.

1. peatükis on sätestatud üldsätted, milles sätestatakse määruse reguleerimisala ning toetuse andmise eesmärk.

Eelnõu § 1 kohaselt kehtestatakse määrusega tingimused ja kord, kuidas Eesti keeletehnoloogia programmi meetmest toetust taotleda. Programmi rahastatakse HTM eelarvest keeleprogrammi kaudu ning seda viib ellu Eesti Keele Instituut (edaspidi *EKI*). Taotlusvoorud korraldatakse juhul, kui riigieelarves on selleks rahalised vahendid ette nähtud.

Eelnõu § 2 järgi on määruse eesmärk riiklikul tasandil arendada ja luua eesti keele säilimiseks ja arenguks vajalikku keeletehnoloogiat, sealhulgas baastehnoloogiat, ressursse ja rakendusi, ning tagada nende võimalikult lai kasutuselevõtt ühiskonnas.

Lõike 2 kohaselt toetatakse programmi eesmärkide saavutamiseks kahte meedet. Esiteks toetatakse baastehnoloogiate ja -ressursside arendamist. Eesmärk on arendada selliseid tehnoloogiaid, mida ei ole veel rakendatud mingi süsteemi osana ja mille tulemus on terviklik tarkvaramoodul või süstematiseeritud keeleressurss. Valminud tehnoloogiat või ressurssi saab integreerida erinevatesse süsteemidesse ja teenustesse ning seda kasutavad alusmaterjalina erinevad tehnoloogiad ja rakendused. Eelisjärjekorras toetatakse olulisi Eesti keeletehnoloogia baastehnoloogiaid, näiteks kõnesüntees, kõnetuvastus, tekstikorpused.

Teiseks toetatakse keeletehnoloogia kasutuselevõttu lahendustes ja rakendustes, see hõlmab tehnoloogia rakendamist mingi süsteemi osana või iseseisva rakenduse loomist ja selle tulemus on mingi süsteemi osana keeletehnoloogia toimimine või keeletehnoloogilise fookusega rakenduse valmimine. Meetme toel valminud tehnoloogia abil viiakse keeletehnoloogiast tulenev lisandväärtus võimalikult paljude kasutajateni.

Eelnõu kohaselt toetatakse tegevusi, mis panustavad otseselt meetme eesmärkide saavutamisse. Nendeks tegevusteks võivad olla alus- ja rakendusuuringute ning eksperimentaalarenduse läbiviimine, valdkonna teadustöötajate kompetentsi tõstmine ja järelkasvu tagamine, teadustulemuste publitseerimine ja levitamine ja muu selline. Meetmest ei toetata aga investeeringuid, vara ostmist eraisikule, liikmemakse jms. Üldiste taristu- ja ehitusinvesteeringute tegemine ei ole toetatav, kuid otseselt teadus- ja arendustegevuseks vajaliku teadusaparatuuri, seadmete ja spetsiifilise riist- ja tarkvara (mis raamatupidamises võivad kajastuda põhivarana) soetamine ja kaasajastamine on projekti otsese kuluna toetatav (§ 2 lg 3 p 3 ja § 10 lg 2 p 4 alusel). Samuti ei ole lubatud kasutada toetust kuludeks, mis on hüvitatud juba mõnest muust meetmest või riigieelarvest.

Eelnõu § 3 käsitleb programmi elluviimist ja juhtimist. Programmi viib ellu EKI rakendusüksusena. EKI kavandab ja viib ellu valdkonna koordineerimis-, seire-, tugi- ning teadus- ja arendustegevusi, toetab eri tegevuste ja projektide sidusust ja järjepidevust ning aitab kaasa loodud tulemuste kasutuselevõtule. Lisaks korraldab EKI avatud taotlusvoorud, taotluste hindamise ja retsenseerimise, vahendab teavet meetme eesmärkide, tegevuste ja tulemuste kohta, kontrollib toetuse saajate aruandeid ning täidab muid toetuste andmise ja kasutamise korraldamisega seotud rakendusüksuse ülesandeid.

Meetme tegevuste elluviimist suunab kuni seitsmeliikmeline nõukogu, kuhu kuuluvad Haridus- ja Teadusministeeriumi, Justiits- ja Digiministeeriumi, ülikoolide ning erasektori esindajad. Nõukogu peamine ülesanne on esitatud taotlusi hinnata ning teha EKI juhile ettepanek, missuguseid taotlusi toetada.

Eelnõu § 4 reguleerib seda, kuidas jaotub programmi eelarve. Eelarve jaguneb:
1) taotlusvoorude kaudu antavad toetused, mida saavad taotleda määruses nimetatud sihtrühmad;

2) rakendusüksuse enda eelarvevahendid, mis nähakse ette rakendusüksuse eelarves keeletehnoloogia valdkonna riiklike koordineerimis- ja tugitegevuste ning nõukoguga kooskõlastatud tegevuskava kohaste teadus- ja arendustegevuste elluviimiseks ning programmi haldamiseks
Rakendusüksuse tegevusteks ette nähtud vahendid võimaldavad EKI-l täita meetme sisulise koordineerija rolli, sealhulgas jälgida valdkonna arenguvajadusi, toetada eri projektide ja algatuste koostoimet ning viia vajaduse korral ellu meetme eesmärkidega seotud teadus- ja arendustegevusi, mida ei ole otstarbekas korraldada avatud taotlusvooru kaudu.

2. peatükk käsitleb toetuste taotlemist, hindamist, määramist, kasutamist ja tagasinõudmist. Peatükis on kehtestatud toetuste taotlemise ja kasutamise üldine kord.

Eelnõu §-s 5 on kehtestatud nõuded toetuse taotlejale ja projekti täitjale. Meetmest saavad toetust taotleda avaliku, era- või kolmanda sektori asutused või asutuste konsortsium, kelle töötaja osaleb projektis vastutava täitjana.

Projekti meeskonnas eristatakse järgmisi rolle.

- Vastutav täitja – see on projekti juht, kellel on taotlejaga kehtiv tööleping, sealjuures peab töö asukoht olema Eestis.
- Põhitäitja on isik, kellel on projekti täitmise ajal taotleja või partneriga kehtiv tööleping ning kelle töö on taotluses esitatud projektiga sisuliselt seotud.
- Projekti täitja – see on inimene, kes projektis töötab. Tal peab projekti ajal olema toetuse saaja või partneriga lepinguline suhe. Projekti täitjaks võib olla ka üliõpilane, kuid ta ei tohi projekti tegevuste perioodil olla akadeemilisel puhkusel.
- Partner – see on avaliku, era- või kolmanda sektori asutus või asutuste konsortsium, kelle töötaja osaleb projektis põhitäitjana.

Eelnõu § 6 kohaselt kuulutab taotlusvooru välja EKI. Taotlused esitatakse ETIS-es.

Lõikes 3 on loetletud, mis andmed tuleb taotluses esitada. Oluline on, et teave projekti täitjate (kogemus, kompetents jm), kavandatud tegevuste (sisu, eesmärk, olulisus jm) ja eelarve jm kohta annaksid selge ülevaate, mida on kavas teha, missugune on tegevuste laiem mõju ning missugused eesmärgid projekti lõpuks saavutatakse. Samuti on oluline taotluses märkida, kui projekt on rahastust saanud ka muudest allikatest. See on vajalik topelt rahastuse vältimiseks.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse üldine taotluste hindamise kord. Iga taotluse hindaja peab olema erapooletu ning peab huvide konflikti korral end taandama. Huvide konflikti hindamisel lähtutakse eelkõige korruptsioonivastasest seadusest. Esmalt hindavad taotlusi valdkondlikud eksperdid ning seejärel nõukogu. Sealjuures on nõukogu otsuste tegemisel vaba ning ei kohustu taotluse heakskiitmise või tagasilükkamise põhjuseid põhjendama.

Taotluste hindamisel võetakse arvesse, mil määrab vastab kavandatud tegevus meetme eesmärkidele ning kui põhjendatud ja selge see on. Oluline on ka projekti oodatav tulemus, sh hinnatakse tulemuste rakendatavust, ühilduvust jms, ning meeskonna kompetentsust. Arvesse võetakse ka kavandatud tegevuse olulisust ja kasu nii valdkonnale kui ka ühiskonnale. Kriteeriumid on täpsemalt kirjeldatud lõikes 6. Sealjuures hinnatakse iga kriteeriumi skaalal 1–5 ning kõikide kriteeriumide osakaalud on võrdsed.

Iga taotluse kohta koostatakse lõpphinnang, mis edastatakse ka taotlejale vastuväidete esitamiseks. Ärakuulamise tulemuste põhjal kinnitatakse igale taotlusele lõpphinnang, mis esitatakse nõukogule. Nõukogu võtab neid otsustamisel arvesse võtta, kuid on otsuste tegemisel vaba. Selle tulemusel koostab nõukogu taotluste paremusjärjestuse ning teeb rakendusüksuse juhile ettepaneku toetuse eraldamiseks.

Nõukogu võib teha ka ettepaneku taotluse osaliseks rahastamiseks, juhul, kui täielik toetamine ei ole võimalik eelarve piirangu õtttu või kui taotlsuses on sellised kulud, mis ei ole toetatavad. Sellisel juhul kuulatakse taotleja enne lõplikku otsuse tegemist ära, et tuvastada, kas projekti on üldse võimalik osalise rahastusega ellu viia.

Taotlust ei vaadata läbi, kui taotluses esinevad puudused ja neid ei ole vaatamata täiendavale tähtajale kõrvaldatud ning juhul, kui taotlus on esitatud pärast taotlsuvooru sulgemist ning tähtaega ei ennistata. Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse juhul, kui taotluses esineb valeandmeid või tõendatud plagiaadikahtlus ning taotleja ei ole vaatamata täiendavale tähtajale varasemat aruannet esitanud.

Eelnõu § 8 kohaselt määratakse toetuse saajad ja toetussummad kahe kuu jooksul taotluse esitamisest arvates. Toetuse eraldamise käskkirjas määratakse lisaks toetuse summale kindlaks ka toetuse väljamaksmise aeg, toetuse kasutamise periood, samuti vahe- ja lõpparuande esitamise tähtaeg. Kõik toetuse saajad avaldatakse EKI kodulehel.

Toetuse eraldamiseks sõlmivad taotleja ja EKI toetuslepingu, mitmeaastase projekti korral sõlmitakse toetusleping igal aastal uuesti. Kui projektis osaleb partner, on toetuslepingu sõlmimise eeldus, et taotleja esitab rakendusüksusele taotleja ja partneri vahel sõlmitud koostöölepingu.

Eelnõu § 9 käsitleb mitmeaastaste projektide toetamist. Mitmeaastase projekti korral esitab toetuse saaja igal aastal ETIS-es vahearuande. Selles märgitakse, kas ja missugused muutused on toimunud projektimeeskonnas ja tegevustes ning põhjendatakse neid. Samuti antakse ülevaade elluviidud tegevustest ja tehtud kuludest.

Kui see on projekti jätkusuutlikkuse tagamiseks vajalik, on rakendusüksusel õigus seada nõukogu ettepanekul tingimused, mida toetuse saaja on kohustatud toetuse eraldamise jätkamiseks täitma. Projekti toetamine võidakse aga lõpetada, kui näiteks projekti täitmise jätkusuutlikkus on olulisel määral vähenenud või on ebapiisav, toetuse saaja ei nõustu rakendusüksuse seatavate tingimustega või esinevad muud olulised ja põhjendatud asjaolud.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse kasutamise tingimused. Sätestatakse, et toetatava projekti eelarve koosneb otsestest kuludest (nt personali- ja lähetuskulu, publitseerimisega seotud kulu jms) ja üldkululõivust. EKI-l on õigus küsida igal ajal toetuse kasutamise kohta teavet, sh tõendeid tegevuste toimumise ja tulemuste kohta.

Kui toetuse saaja otsustab, et ta ei soovi projekti ellu viia, peab ta sellest EKI-le ETIS-e kaudu teatama. Ka kõik teised muudatused tuleb fikseerida ETIS-es, sh nt aruande esitamise tähtaja pikendamine. Sealjuures ei tohi tähtaeg kokku pikeneda rohkem kui kuus kuud. Kui aga toetuse saaja ei kasuta toetust kokkulepitud tähtajaks või toetuse kasutamise perioodi pikendamise korral kokkulepitud tähtajaks ja toetuse saaja ei esita aruannet tähtajaks, siis toetuse kasutamise perioodi rohkem ei pikendata ja rakendusüksusel on õigus algatada toetuse tagasinõudmine. Kõik toetuse kasutamisega seotud muudatused on oluline fikseerida kirjalikult ETIS-es.

Samuti on toetuse saaja kohustatud pidama saadud toetuse mahus kulude kohta eraldi raamatupidamisarvestust nii, et toetusest tasutud kulud on toetuse saaja raamatupidamises muudest kuludest eristatavad ja tõestatavad algupäraste kulu- ja maksedokumentidega. Neid originaaldokumente tuleb säilitada kümme aastat.

Eelnõu § 11 reguleeritakse projekti lõpparuande esitamist. See esitatakse ETIS-es ning peab sisaldama teavet selle kohta, missugused tulemused saavutati, kui rakendatavad need on, mis on projekti kasu nii valdkonnale kui ka ühiskonnale ja majandusele jms. Aruande põhjal hindab nõukogu projekti täitmist, selle põhjal kiidab EKI aruande heaks või lükkab tagasi.

Eelnõu § 12 käsitleb projekti tulemuste avalikustamist ja kättesaadavaks tegemist. Oluline on, et meetme toel välja arendatud lahendused oleksid võimalikult avalikult ja laialt kättesaadavad. Selleks deponeerib toetuse saaja need EKI-ga kooskõlastatult repositooriumis.

Samuti tuleb võimalikult vabalt kättesaadavaks teha ka projekti tulemusel avaldatud (teadus)publikatsioonid ja projekti aruanded.

3. peatükk käsitleb projekti ajutist peatamist ja lõppemist ning toetuse ennetähtaegset lõpetamist.

Eelnõu § 13 kohaselt saab projekti ajutist peatamist taotleda vastutava täitja ema- või vanemapuhkuse, kaitseväeteenistuse, haiguse või muu erakorralise asjaolu puhul. See tähendab, et selleks perioodiks eraldisleping peatub. Projekti ajutist peatamist võib taotleda kokku kuni kolmeks aastaks.

Eelnõu § 14 reguleerib projekti lõppemist, mis leiab üldjuhul aset taotluses märgitud lõpptähtpäeval. Projekti lõpuks peavad kõik toetusest rahastatavad tegevused olema lõppenud ja rahastatavate tegevuste kulud tasutud. Erandina ja EKI-ga kooskõlastatult on lubatud tasuda kulusid pärast projekti lõpptähtaega kahe kuu jooksul.

Kui projekti lõpptähtpäevaks jääb osa toetusest kasutamata, siis tuleb see toetuse saajal EKI-le tagasi kanda, sh proportsionaalne osa üldkulust.

Eelnõu 15 käsitleb toetuse ennetähtaegset lõpetamist. EKI-l on õigus määratud toetus enne tähtaega lõpetada toetuse saaja soovil või kui ilmnevad asjaolud, millest nähtub, et projekti vastutav või põhitäitja ei vasta nõuetele või ei ole ei ole võimeline projekti juhtima. Samuti tehakse ennetähtaegne lõpetamisotsus juhul, kui mõni täitjatest on olulisel määral rikkunud õigusaktides sätestatud nõudeid või ei ole täitnud muid toetuse kasutamise tingimusi.

Toetuse kasutamata jäänud osa koos proportsionaalse osaga üldkulust kannab toetuse saaja EKI-le vastava nõude alusel tagasi.

4. peatükk reguleerib toetuse andmist juhtudel, kui taotletav või antav toetus kvalifitseerub riigiabiks või vähese tähtsusega abiks, samuti toetuse tagasinõudmise korda.

Eelnõu § 16 reguleerib riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise üldpõhimõtteid. Lõige 1 sätestab toetuse andmise üldise kooskõla ELTL artikli 107 lõikega 1 ja konkurentsiseaduse (KonkS) § 30 lõikega 1. Riigiabina käsitatakse riigi ressurssidest antavat valikulist eelist või toetust, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ning liikmesriikidevahelist kaubandust. Kui toetusel esinevad need tunnused ning see ei vasta eranditele, tuleb järgida riigiabi või vähese tähtsusega abi nõudeid.

Lõige 2 kehtestab nn Deggendorfi printsiibi: abi ei anta ettevõtjale, kellele Euroopa Komisjoni varasema otsuse alusel on tehtud seni täitmata toetuse tagasinõudmise otsus ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abi tagastamiseks.

Lõige 3 paneb toetuse andjale kohustuse kanda andmed antud riigiabi ja vähese tähtsusega abi kohta riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse vastavalt KonkS § 49² lõikele 3. Samuti sätestatakse kohustus säilitada toetuse andmisega seotud dokumente 10 aastat.

Eelnõu § 17 käsitleb toetuse andmist vähese tähtsusega abina. Lõigetes 1 ja 2 reguleeritakse toetuse andmist vähese tähtsusega abina (*de minimis* abi) vastavalt komisjoni määrusele (EL) 2023/2831 ja KonkS §-le 33.

Vastavalt KonkS § 33 lõikele 2 ei nõua vähese tähtsusega abi andmine Euroopa Komisjonile riigiabi teatise esitamist. Abi andja on kohustatud enne otsuse tegemist teavitama abi saajat kavandatavast vähese tähtsusega abist ja kohalduvatest üldpõhimõtetest ning märkima abi andmise otsuses, et tegemist on vähese tähtsusega abiga määruse (EL) 2023/2831 artikli 3 tähenduses.

Samuti lasub toetuse andjal kohustus kontrollida ja tagada, et kolmeaastase ajavahemiku jooksul ei ületataks abisaajale (arvestades komisjoni määruse (EL) 2023/2831 artikli 2 lõikes 2 määratletud *ühe ettevõtja* mõistet ning kumuleerimisreegleid) lubatud vähese tähtsusega abi ülemmäära.

Eelnõu § 18 riigiabina üldise grupierandi määruse alusel. Lõige 1 sätestab, et teadus- ja arendustegevuseks antava riigiabi puhul kohaldatakse komisjoni üldise grupierandi määruse (EL) nr 651/2014 (nn GBER) artiklit 25 ning KonkS § 34^2. Grupierandiga hõlmatud abi puhul ei nõuta eelnevat riigiabi teatise esitamist ega komisjoni eelnevat luba, kuid abi andja peab esitama Rahandusministeeriumi kaudu komisjonile kokkuvõtliku teabelehe (grupierandi teatise) ning teavitama taotlejat üldpõhimõtetest.

Lõige 2 rõhutab abi ergutava mõju nõuet (GBER artikkel 6; KonkS § 30 lg 2). Riigikohtu praktika kohaselt loetakse abitaotlusel olevat ergutav mõju üksnes siis, kui see on esitatud enne projekti või tegevusega seotud tööde alustamist. Tööde alustamiseks loetakse mh seadmete esimest tellimust tingimusteta ja õiguslikult siduva kohustuse võtmise teel. Kui projektiga on alustatud enne toetustaotluse esitamist, puudub abil ergutav mõju, abi loetakse ebaseaduslikuks ning see kuulub tagasinõudmisele.

Eelnõu § 19 käsitleb toetuse tagasinõudmise korda, otsustuspädevust, tagasimaksmise tähtaegu, viivise arvestamist ning erisusi olukorras, kus antud toetus kvalifitseerub ebaseaduslikuks või väärkasutatud riigiabiks. Toetuse tagasinõudmisel tuginetakse otseselt keeleseaduse regulatsioonile. KeeleS § 6^1 lõike 1 kohaselt nõuab toetuse andja toetuse tagasi, kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et toetuse saaja on teadlikult esitanud valeandmeid;
ei ole täitnud toetuse väljamaksmise aluseks olevaid nõudeid; ei ole kasutanud toetust sihipäraselt; ei täida toetuse saaja kohustusi. Tagasinõudmise otsustuspädevus kuulub rakendusüksuse (Eesti Keele Instituut) juhile, kes vormistab selle käskkirjaga (haldusaktina). Otsuse tegemisel kehtib KeeleS § 6^1 lõikes 2 sätestatud tähtaeg: tagasinõudmise otsuse võib teha kümne aasta jooksul toetuse andmise otsuse tegemise päevast arvates.
Lõike 3 kohaselt - kui toetust anti teadus- ja arendustegevuseks ettevõtjale määruse § 18 alusel ning ilmneb, et toetus kujutab endast ebaseaduslikku või väärkasutatud riigiabi, kohaldatakse tagasinõudmisel konkurentsiseaduse erireegleid. Tagasinõude võib esitada 10 aasta jooksul alates abi andmisest (KonkS § 42 lg 8). Tagastus tuleb sooritada viivitamata, kuid mitte hiljem kui neli kuud tagasinõude kättesaamisest (KonkS § 42 lg 7). Nõue on täitedokument ning selle tähtaegsel mittetasumisel suunatakse see sundtäitmisele (KonkS § 42 lg 11).

5. peatükk käsitleb nii EKI kui ka taotleja õigusi ja kohustusi.

Eelnõu §-d 20 ja 21 käsitlevad toetuse saaja õigusi ja kohustusi. Taotleja on kohustatud kasutama toetust sihtotstarbeliselt nii, nagu taotluses ja taotluse rahuldamise otsuses märgitud. Igasuguste muudatuste puhul tuleb EKI-t esimesel võimalusel kirjalikult teavitada, sh esitada tähtajaks vajalikud aruanded. Samuti on taotlejal kohustus tasuda kõik maksud, järgida intellektuaalomandi õigusi ning järgida kõiki muid õigusaktidest tulenevaid nõudeid. Taotlejal on õigus saada EKI-lt erinevat teavet ja nõu.

Eelnõu §-d 22 ja 23 sätestavad EKI kui rakendusüksuse õigused ja kohustused. EKI-l on kohustus teha toetuse kasutamise üle järelevalvet, mh kontrollida aruandeid. EKI-l on õigus

küsida taotlejalt erinevat teavet ning teatud juhtudel nõuda toetuse tagastamist või kahju hüvitamist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Kuna eelnõus kirjeldatud toetusi antakse juba praegu, siis ei kaasne eelnõu määrusena rakendamisega ei asutuste ega taotlejate jaoks sisulisi muudatusi ning ei suurene ka halduskoormus.

Digiajastul sõltub keele elujõulisus üha enam sellest, kas keel on esindatud tehnoloogias, seetõttu on oluline toetada Eesti keeletehnoloogia arendamist riiklikul tasandil. Kuna eesti keele kõnelejate arv on väike, on vajalike keeletehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine vaid erasektori toel keeruline ja kulukas. Kui eesti keele jaoks ei arendata vajalikke tehnoloogiaid, muutuvad igapäevased digiteenused paratamatult ingliskeelseks või teiste suurte keelte keskseks, samuti suurendab see sõltuvust rahvusvahelistest tehnoloogiaettevõtetest. Seega aitab määrus kaasa eesti keele säilimisele, arengule ja kasutatavusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega lisakulusid ei kaasne. Määruse rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud programmi eelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse Justiits- ja Digiministeeriumiga ning esitatakse arvamuse avaldamiseks Tartu Ülikoolile, Tallinna Ülikoolile, Tallinna Tehnikaülikoolile ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule.